

Idéhistorisk oversikt

Kristian Stokke

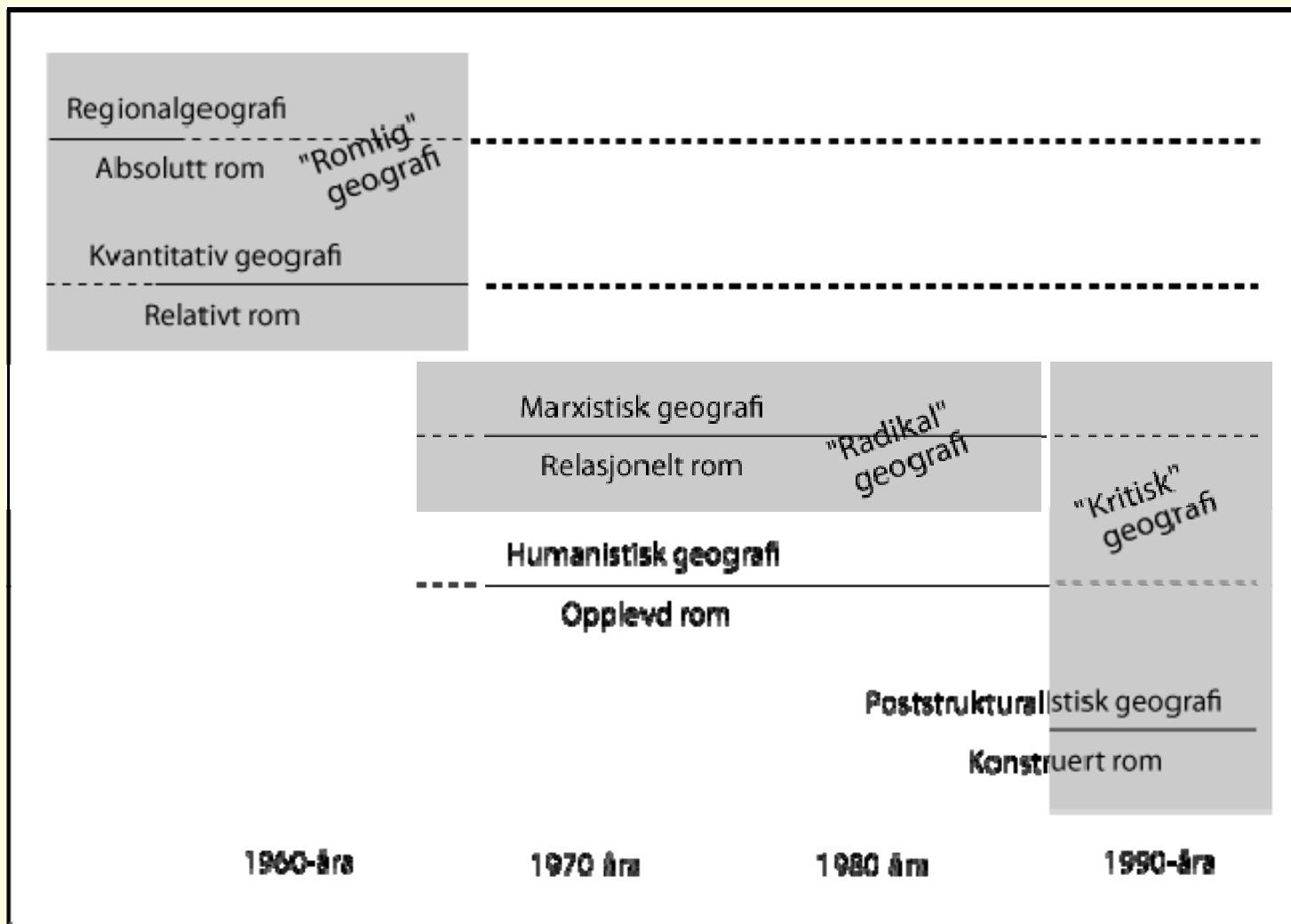
kristian.stokke@sgeo.uio.no

Hovedtilnærminger i samfunnsgeografi

	Konseptualisering	Forskningspraksis	
Vitenskaps- teoretisk perspektiv	Ontologi	Epistemologi	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Klassisk positivisme 2. Logisk positivisme 3. Hermeneutikk 4. Realisme 5. Postmodernisme 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Beskrivende induksjon 2. Hypotetisk deduksjon 3. Tolkningsanalyse 4. Retroduksjon 5. Dekonstruksjon 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regionalgeografi 2. Kvantitativ geografi 3. Humanistisk geografi 4. Marxistisk geografi 5. Poststrukturalistisk geografi
Fag- teoretisk perspektiv	Fagets kjernebegrep	Geografisk metode	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Absolutt rom 2. Relativt rom 3. Opplevd rom 4. Relasjonelt rom 5. Konstruert rom 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Visuell kartanalyse 2. Geostatistiske metoder 3. Opplevd rombeskrivelse 4. Konkret intensiv analyse 5. Diskursanalyse 	

Frank Hansen

Samfunnsgeografiens faghistorie

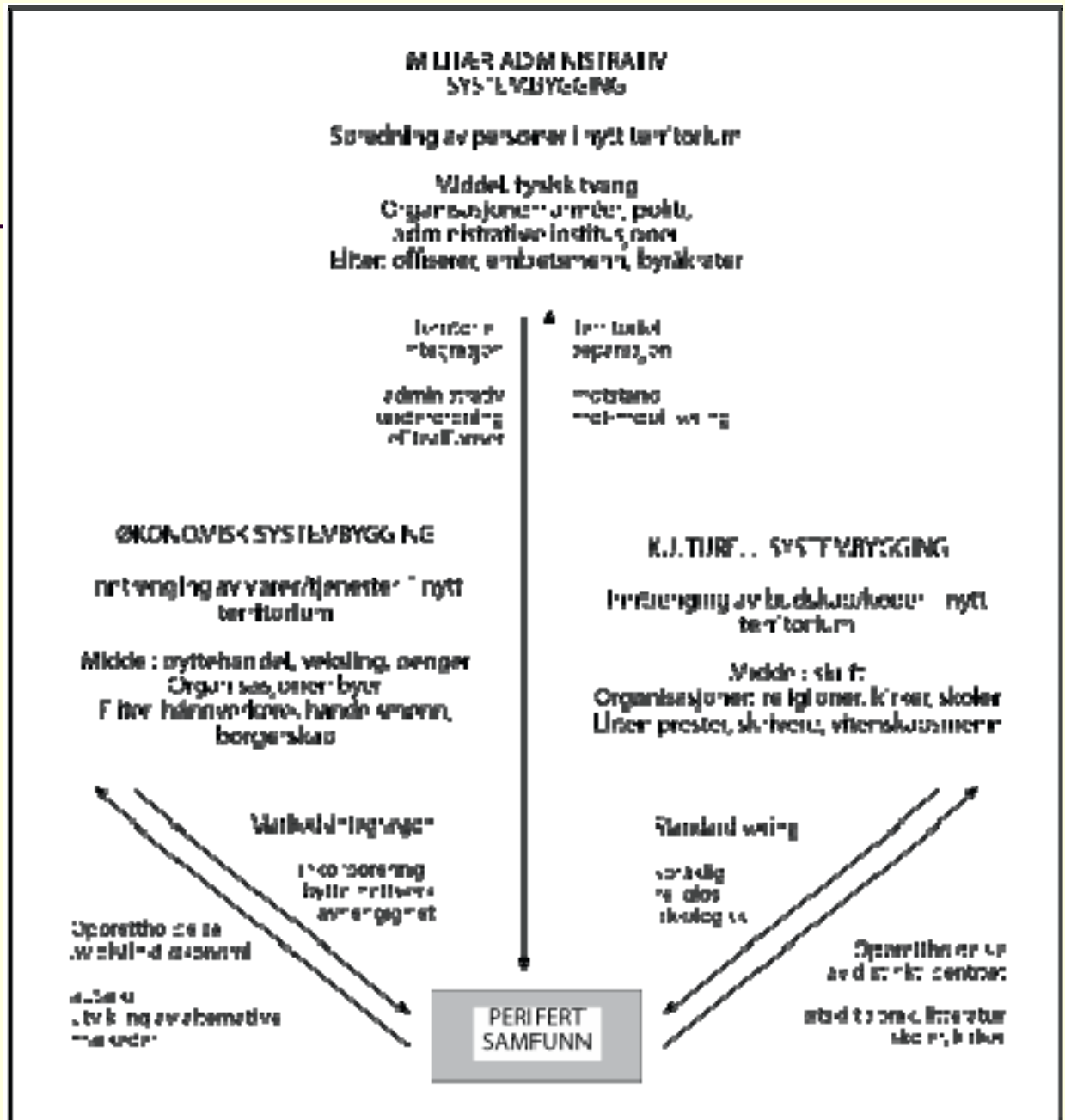

Staters utvikling

Regional integrasjon

Mackinders kjerneområdemodell

Halford Mackinder

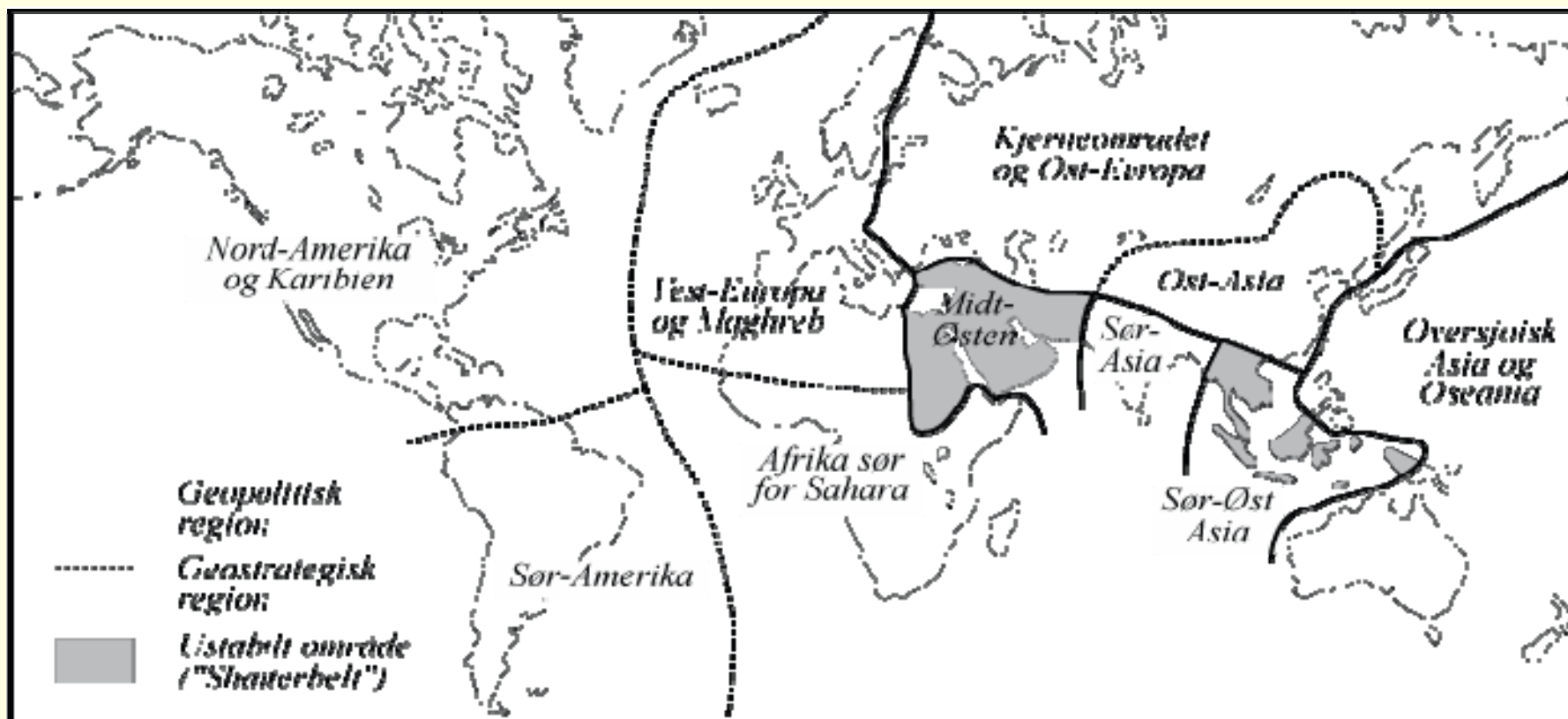
Haushofers panregioner

Karl Haushofer

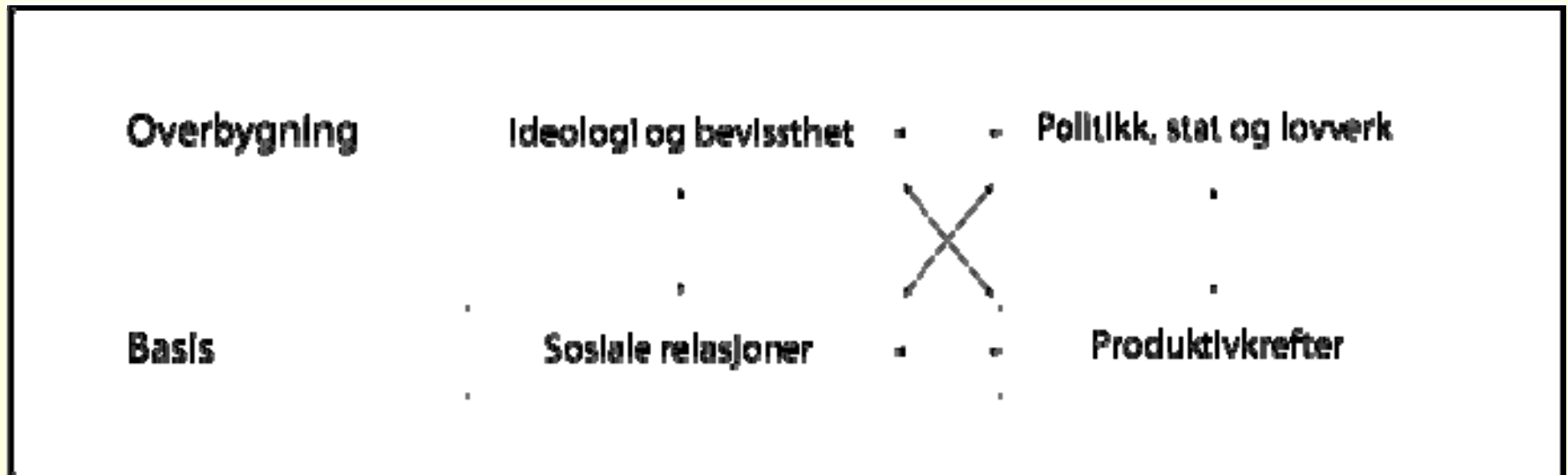
Cohens regioner og "shatterbelts"

Saul Cohen

Basis og overbygning

Den kapitalistiske staten

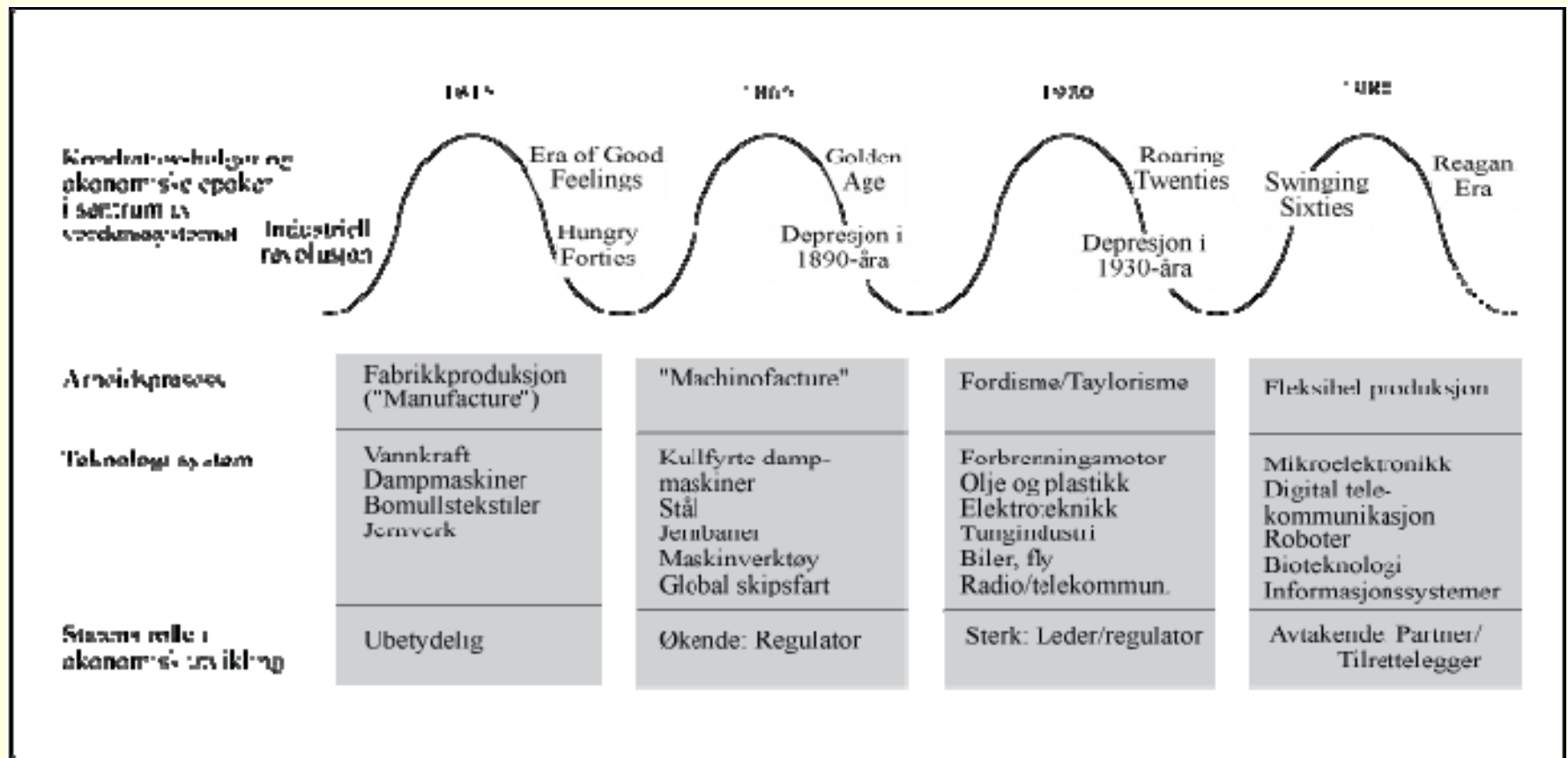
	Instrument	Autonomi
Klasse	Instrument for klasseinteresser	Relativ autonomi i forhold til klasseinteresser
Kapital	Instrument for kapitalisme	Relativ autonomi i forhold til kapitalisme

Statsapparatets funksjoner

	Konsensus	Produksjon	Integrasjon	Utøvende
Sub- apparat	Politisk Legalt Undertrykkende	Statlig produksjon Statlig tilveiebringelse Statskasse	Helse Utdanning Velferd Informasjon Kommunikasjon og media	Administrasjon Regulerende

Gordon Clark & Michael Dear

Kondratiev og økonomiske epoker

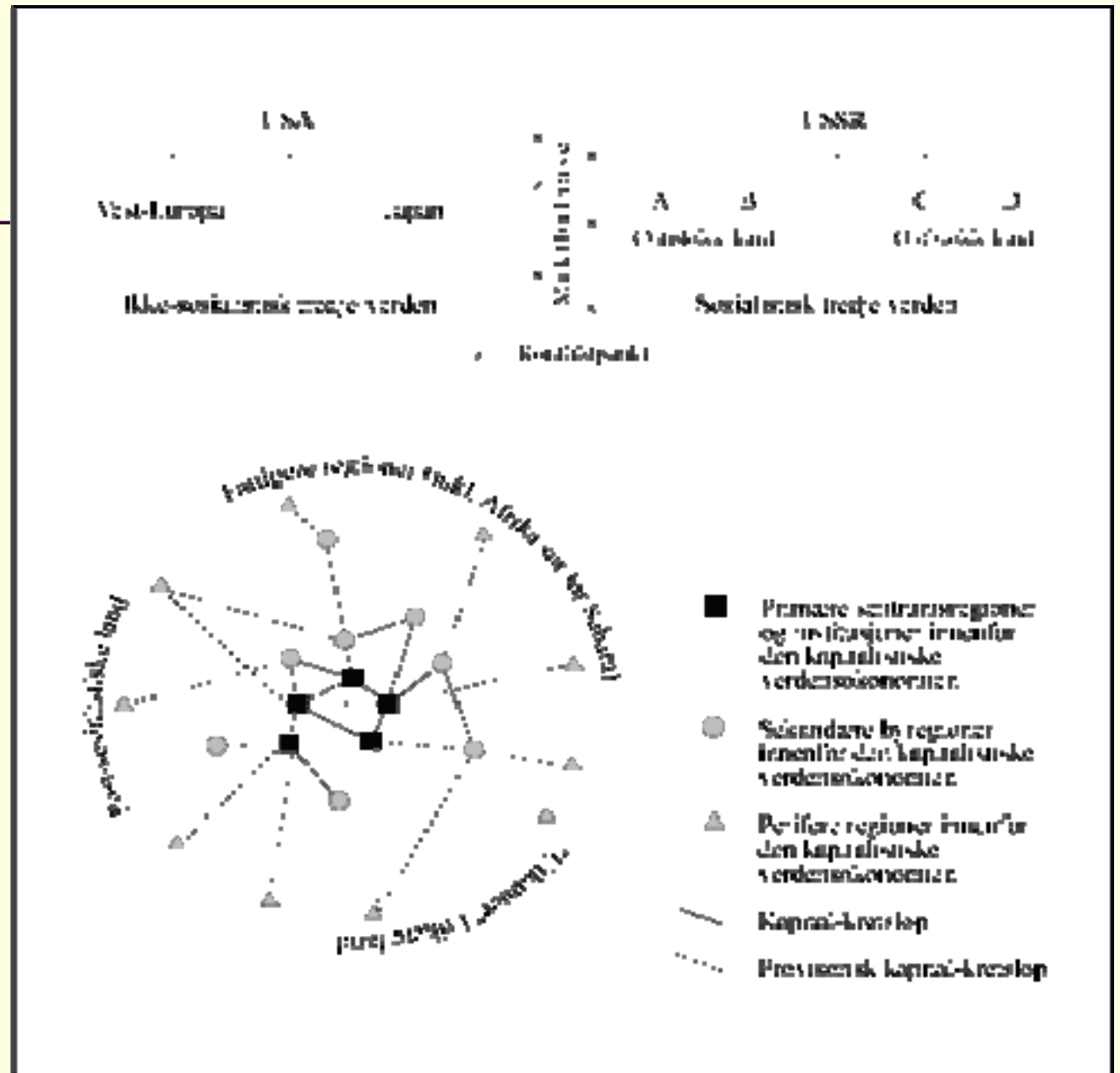
Hegemoni

	Storbritannia	USA
	1790/8	1890/6
A: Stigende hegemoni	Rivalisering med Frankrike. Industriell revolusjon basis for effektiv produksjon	Rivalisering med Tyskland. Masseproduksjonsteknologi grunnlag for effektiv produksjon
	1815/25	1913/20
B: I hegemonisk seier	Kommersiell seier i Latin Amerika og kontroll over India. Storbritannia blir "workshop of the world"	Kommersiell seier kryttet til sammenbruddet av det britiske frihandelsystemet kombinert med militær seier over Tyskland.
	1844/51	1940/5
A: Modent hegemoni	Britiskdominert frihandel: London blir finansielt senter for verdensøkonomien	Liberalistisk økonomisk system basert på amerikanske dollar: New York nytt finansielt senter i verdensøkonomien.
	1870/85	1967/73
B: Avtagende hegemoni	Klassisk tidsalder for imperial isme preget av europeiske og amerikanske utfordringer mot britisk hegemoni. "Ny" industriell revolusjon utenfor Storbritannia.	Tilbakevending til proteksjonisme som tiltak mot økonomiske utfordringer fra Japan og den Europeiske Union.
	1890/96	

Geopolitisk økonomi

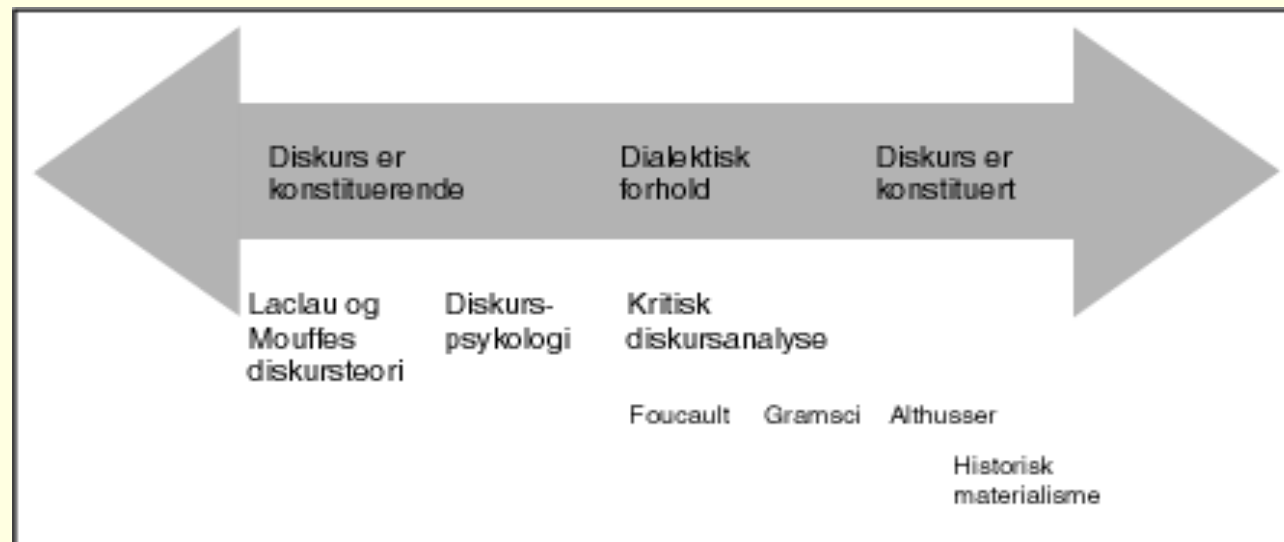
*From spaces of places ...
to spaces of flows*

John Agnew &
Stuart Corbridge

Diskurs og makt

- Kunnskap om verden skapes gjennom språk (dvs. verden konstitueres gjennom diskurser om den)
- Diskurs: Naturalisering av "verdensbilder" (frysing av mening - fra 'element' til 'moment')
- Diskurser er konstituerende / konstituert

To eksempler

■ Kjønnsrelasjoner

- Kjønnsrelasjoner ikke gitt men sosialt konstruert
- Maktutøvelse gjennom kjønnsdiskurser
- Kjønnsforhandlinger om materielt og symbolsk innhold i kjønnsrelasjoner
- Forhandlingsstyrke: materielle og diskursive ressurser

■ Seksualitet og steder

- Konstruerte seksuelle identiteter og normer
- Seksualisering av steder
- Sanksjonering av seksuell praksis
- Motstand (individuell og kollektiv)

Panoptisisme

- Panoptic power ... brings together a completely visible, distinguishable, and precisely punishable human object, and a unified, infallible, omniscient, and anonymous authoritative subject. The latter exercises power preventively, with the utmost economic and political efficiency, while the human object is led to believe that *it* alone exercises the privilege of choice and carries the burden of responsibility (Hannah, s. 348)

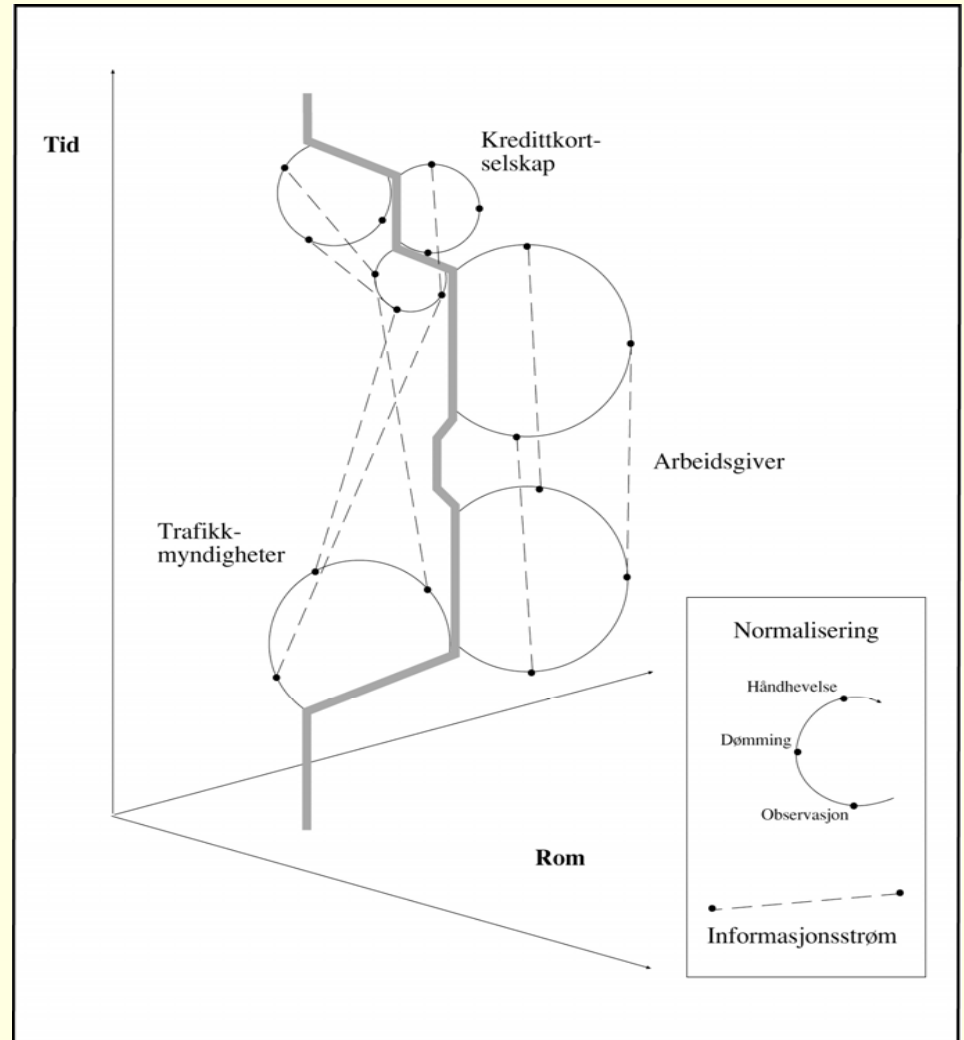

Michel Foucault

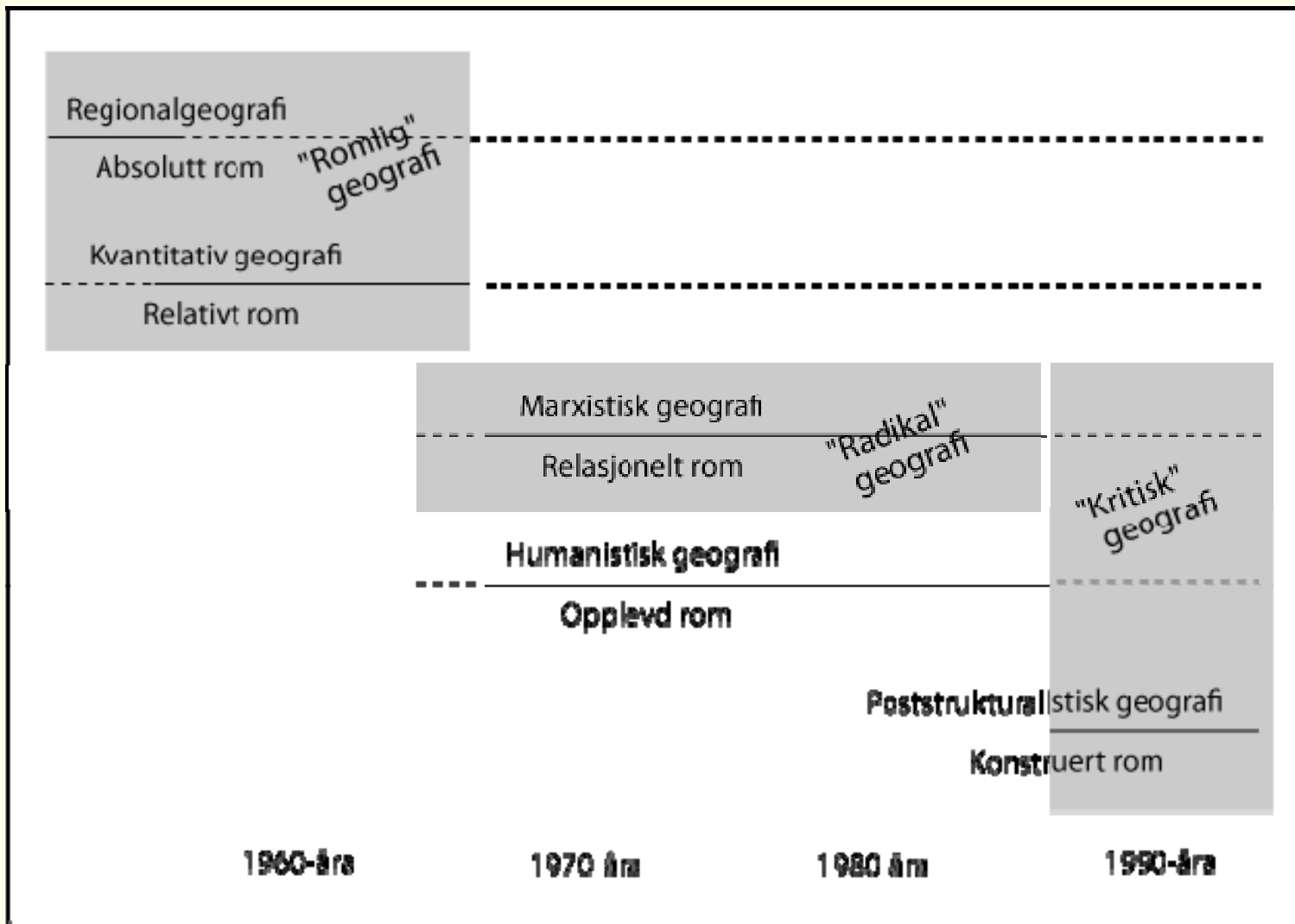
Panoptisisme i hverdagslivet

Observasjon,
dømming og
håndhevelse
i hverdagslivet

Matt Hannah

Tilnærminger i politisk geografi

Spatial-analytical

Political economy

Post-modernism